

Demokraatien rahareformi

Yhdysvaltain kaikki yleiset laitokset ovat yleensä peittelemättömämmin ja häikäilemättömämmin kuin missään muualla maailmassa järjestetyt suoranaisesti vissien yksityisetujen asiomistoiksi. Sitä ovat kongressit, senaatit, oikeuslaitokset, Yhdysvaltain ja valtioiden hallitus y. m. Mutta kaikista yksinkertaisimmin ja ruokottomimmin palvelee valtiojärjestyksemme yksityiskapitalismia tässä maassa vallitsevan rahasetelianto-oikeuden kautta.

Perustuslain mukaan kuuluu rahanteko-oikeus, johon tietysti kaiken logiikan mukaan pitäisi sisältyä myös setelinantooikeus — yksinomaan Yhdysvaltain hallitukselle. Mutta todellisuudessa on setelinanto-oikeus miltei yksinomaan yksityispankkien käsissä ja vieläpä sellaisella tavalla, joka tekee pankeille mahdolliseksi nylkeä sekä hallitusta että suurta yleisöä.

Kun joku pankki perustetaan, tulee sen ikäänkuin takaukseksi ostaa vissi summa hallituksen bondeja, esim. 50,000 dollarin edestä ja sijoittaa ne Yhdysvaltain rahastoon. Näistä bondeista saa pankki 4 pros. korkoa vuosittain. Mutta sen lisäksi saa se tämän summan edestä, ja ilman minkäänlaista korkoa, vastaavan määrän seteleitä, jotka käyvät täydestä rahasta, kun pankki raskasta korkoa vastaan lainaa niitä ulos liikutettavilleen.

Mutta ei siinä kyllin. Tätä setelinanto-oikeutta saa yksityinen pankki käyttäjä ei ainoastaan sen summan edestä, mitä sillä on Yhdysvaltain bondeja hallituksen rahastossa, vaan sen lisäksi laskee se ulos paperirahaa, jonka takauksena ovat muut pankin hallussa olevat arvopaperit, toisin sanoen,

millaiset velkasitoumukset tahansa, — yksityisten antamat nootat, velkakirjat y. m.

Tällaisen järjestelmän vallitessa on rahan saanti täydellisesti yksityisten pankkien kontrolloerattavissa. Hallituksella kyllä on erikoinen setelinanto-oikeus, jonka perustuslaki myöntääkin yksinomaan sille, mutta se jalomielisyydessään pankeja kohtaan ei käytä tätä oikeutta tuntuvasa määrässä.

Vilkaiskaapa kouraanne joutuvia rahaseteleitä, niin saatte nähdä, että ainoastaan dollarin ja kahden dollarin seteleissä on ilmoitus siitä, että se on Yhdysvaltain hallituksen rahaa, — National Currency; — useimmilla suuremmilla seteleillä huomaatte ilmoituksen milloin mistäkin yksityispankista, jonka takauksella seteli on annettu. Ja kun oikein tarkasti katselette sellaisen setelin yläreunaa, niin huomaatte, että siinä on luettavana sanat "guaranteed by United States Bonds and other securities. Tämä tiedonanto merkitsee sitä, että hallussanne oleva seteli on pankin yksityisten liikeuttavien enemmän tai vähemmän epämääräisellä takauksella taattu, sen sijaan, että se olisi todellakin hallituksen rahavarastojen voimalla tuettu vaihtoväline.

Koettakaapa nyt laskea, mitä tällainen järjestelmä merkitsee pankille ja mitä se merkitsee yleisölle. Yksityispankki sijoittaa 50,000 dollaria hallituksen rahavarastoon. Se saa siitä 4 pros. korkoa. Mutta se saa samat \$50,000 takaisin setelinanto-oikeutena ja jalomielinen hallitus sitäpaitsi kustantaa setelien painattamisenkin, ettei pankeilla vaan olisi liikoja menoja. Tämän rahan pankki lai-

naa ulos liiketuttavilleen saaden siitä noin 8 prosenttia. Yhteensä siis 12 prosenttia. Ja vielä voitot sen lisäksi. Kaiken tämän ohella voivat pankit, hyvin järjestyneinä kun ovat, mielenmäärin kontrolloerata sitä rahamäärää, jonka ne milloinkin laskevat liikkeelle, voivat kieltää tämän rahan sellaisilta henkilöiltä, joita he haluavat saattaa pulaan ja edistää tosia.

Niin kuin jokainen huomaa, on tämä järjestelmä ollut erittäin edullinen niille, jotka ovat muodostaneet pankkiyhtiöitä ja niittävät niiden dividenddeja. Ei yhdesäkään maassa maailmassa ole niin korkeata korkokantaa kuin Yhdysvalloissa. Sen laillinen määrä nousee monessa valtiossa lähes kymmeneen prosenttiin, mutta kaikkien ylimääräisten menojen, provisionien ja sen sellaisten kanssa se nousee vielä korkeammalle. Kuten edellä olemme nähneet, saavat pankit setelianto-oikeudestaan vielä korkoa itse Yhdysvaltain hallitukselta. Sen lisäksi on huomattava se seikka, että raha, jonka pankit ottavat talletettavakseen tallettajilta, juoksee hyvin alhaista korkoa. N. s. juoksevalla tiliällä olevasta rahasta tavallisesti ei makseta minkäänlaista korkoa.

Rahatrusti, joka New Yorkissa sijaitsevien suurten pankkien kautta hallitsee rahamarkkinoita ja joka taas puolestaan ei ole mitään muuta kuin teollisuuskorporationien ylin liittohallinto, tällä tavalla saa teollisuuspääomaa erittäin helpoilla ehdoilla, helpommilla kuin missään muualla. Keskittynyt rahavalta monin kerroin riistää kulluttajaluokkaa.

Mutta vaikka rahajärjestelmä näin ollen on edullisesti palvelut keskittyneen pääomavallan etuja, on tuossa riistäjäkoneistossa kuitenkin ollut joitakin aukkoja, jotka ovat estäneet keskustrustien ra-

jatonta valtaa. Eri osissa maata, etenkin lännempänä, on vielä kapitalismin aikaisemmalla kehitysteella olevia kapitalistiryhmiä, jotka yrittävät olla "itsenäisiä". On olemassa joitakin pankkikorporaatioita, jotka nähtävästi eivät riittävässä määrässä palvele pääheroja, vaan vievät osan saaliista omiin taskuihin. Ne voivat "itsenäisellä toiminnallaan" joskus häiritä pääriistäjävallan laskuja. Tällaisesta on tehtävä loppu. Ja lopun siitä tekeekin kongressissa äskettäin hyväksytty uusi rahalaki.

Tämän uuden lain pääsisältö on seuraava: Maa on jaettava kahdeksatoista pankkipiiriin, ja kuhunkin perustetaan keskuspankki. Tälle pankille hallitus takaa setelianto-oikeuden vähintään 5 miljoonaa dollaria kullekin ja siitä ylöspäin tarpeen mukaan. Näitä seteleitä saa pankki ilman korkoa ja ilman muuta takausta kuin niiden pankkien yhteinen pääoma, jotka joutuvat piiripankin alaisiksi. Tämä keskuspankki taas puolestaan jakaa rahaa yksityispankille, jotka lainaavat sitä yksityisille. Keskuspankkia johtaa johtokunta, johon kuuluu yhdeksän tirehtööriä. Seitsemän niistä valitsevat pankit ja hallitus nimittää kaksi. Keskuspankki tilaa setelirahansa Washingtonissa olevan kontrollitoimikunnan kautta, johon kuulun seitsemän jäsentä.

Kun tarkastamme tätä järjestystä, huomaamme, että sen kautta koko rahaliike ehdottomasti keskittyy johtavien kapitalistien käsiin. Washingtonissa toimiva komitea tietysti on täydellisesti rahatrustin käsissä. Kun piiripankkien tirehtöörinen enemmistö valitaan piirin pankkien toimesta, niin selvää on, että määrääjäksi tällaisessa komiteassa tulee olemaan kunakin piirin johtava pääryhmä, joka sitten ylempää saatujen ohjeitten

mukaan voi täydellisesti hallita kaikkia piirissä olevia pikkupankkiireja ja farमारipankkeja, pitäen huolta siitä, että he eivät pääse kاپinoimaan Wall kadun suunnitelmia vastaan.

Uusi rahajärjestelmä näin ollen säilyttää kaikki nykyisen rahajärjestelmän suurkapitalismille edulliset piirteet, mutta sen lisäksi tykänään poistaa pienempien riistäjien häiritsevän vaikutuksen. Se on trustiutumista hallituksen välityksellä. Kansantaloudelliselta kannalta, kapitalismin keskittymisen kannalta, katsoen onkin asia kaikin puolin mainio ja maan johtavat pankkiirit sekä Wall kadu keinoittelijat, jotka ensin aluksi olivat olevinaan peloissaan tästä muutoksesta, nyt tyydytyksellä hykertelivät käsiänsä ja yhdestä suusta il-

maisevat tyytyväisyytensä tapahtuneeseen muutokseen.

Asian huvittavin puoli on tässä jutussa se, että tällaisen aito kapitalistisen keskittymisen on joutunut suorittamaan demokraatipuolue, jota muitten muassa juuri pikkuporvaristo äänesti valtaan hurksaassa luulossa, että nyt ruvetaan taistelemaan suurriistäjiä vastaan pikkuriistäjain eduksi. He ovat tulleet tässäkin armottomasti petetyiksi niinkuin monta kertaa ennen. On tullut uudelleen osoitettuksi, että kaikki Amerikan porvaripuolueet ovat täydellisesti johtavan teollisuus- ja rahavallan käsissä ja wilsonilainen hallitus tässäkin suhteessa, vaikka kuinka tahtoisi, ei voi olla toisellaan kuin joku toisenniminenkään. Suurkapitalismin taloudelliset edut kulkevat säälimättä pikkukapitalismin viimeisten raatojen yli.

□ □ □

